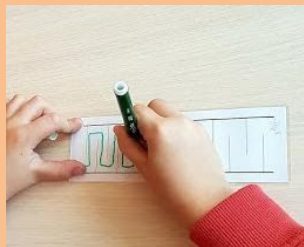

Erdvės ir regimojo suvokimo lavinimas

Erdvės ir regimasis suvokimas yra labai svarbus normaliam supančios aplinkos pajautimui. Esant erdvės ir regimojo suvokimo sutrikimams, vaikai sunkiau orientuojasi aplinkoje, popieriaus lape, turi per mažai žinių apie aplinkos daiktus ir jų panaudojimą, negali parodyti savo dešinės ar kairės rankos ir kt.

Krypčių sąvokos *kairė – dešinė, kairėn – dešinėn, aukštai – žemai, aukštyn – žemyn*

Svarbu, kad vaikai išmoktų skirti dešinę ir kairę kūno puses, kūno priekinę dalį ir už nugaros. Šioms sąvokoms įsisavinti padeda spalvinimo užduotys, kuomet vaikai turi skirtingomis spalvomis nuspalvinti objektus, judančius kairėn, dešinėn, aukštyn, žemyn. Galimi ir žaidimai su žodinėmis instrukcijomis, pvz. pažiūrėk dešinėn, kairėn, pakelk galvą aukštyn, palenk žemyn. Vaikai mėgsta pasakyti, ką mato kairėje, dešinėje, viršuje ar apačioje. Žodinės instrukcijos labiau patinka vyresniesiems, o mažyliai noriai renkasi spalvinimo užduotis.

Krypčių sąvokoms įsiminti padeda įvairūs laminuoti labirintai. Flomasteriu pirmyn brėžiame vingiuotą kelią. „Kelio“ pabaigoje grįžtame atgal: pirštuku nuvalome „nueitą“ kelią. Užduotis atlikta gerai, kai ant labirinto nelieka flomasterio žymės. Kur visa tai dingo? Ogi ant pirštuko!

Krypčių sąvokas įsiminti padeda judėjimas nurodyta kryptimi. Žaidimo forma organizuoju improvizuotas keliones po sodą, daržą, mišką. Pvz., rudens temai naudoju sodo, daržo, miško gėrybes. Vaikai keliauja klausydamiesi žodinių instrukcijų: eik pirmyn, kol prieisi morkų pintinę; pasuk kairėn ir „nuskink“ obuolį; pasilenk žemyn ir apžiūrėk grybą.

Vaikstant su vaikais po darželį visada akcentuoju krypčių sąvokas: sukame kairėn, lipame aukštyn ir pan. Stabtelėjus vaikai turi pasakyti, į kurią pusę suksime, aukštyn ar žemyn lipsime.

Tėveliams patarčiau su vaikais dažniau pasivaikščioti mieste, aptariant krypčių sąvokas, kad vaikai geriau įsimintų kelią nuo namų iki darželio, mokyklos, parduotuvės ir atgal.

Sąvokos *ilgas – trumpas – vienodi*

Įsiminti šias sąvokas padeda daiktų lyginimas uždedant, pridėdant.

Orientavimasis popieriaus lape

Kartu su vaiku apžiūrime įvairius paveikslėlius. Aptariame, kur matome nupieštus objektus. Bandome piešti patys. Piešimą galima derinti su

klįjavimu. Pvz., siūlau vaikui iš 2 ilgų ir 4 trumpų popierinių juostelių „pastatyti“ namelį. Iš ilgų juostelių, lapo apačioje, klįjuojamos namelio sienos. Iš trumpų – grindys, lubos ir stogas. Suklijavęs namelį vaikas nupiešia trūkstamas dalis: langus, duris, namo dešinėje – tvorą, kairėje – medį, apačioje – žolę, lapo viršuje – saulę. Leiskime atsiskleisti vaikų kūrybingumui. Svarbu, kad vaikas gebėtų pasakyti, ką ir kur nupiešė ar priklijavo.

Užduotys, kuriose reikia orientuotis popieriaus lape, padeda įsisavinti apibūdinančias sąvokas: ilgas – trumpas, aukštas – žemas, platus – siauras, didelis – mažas, storas – plonas, sunkus – lengvas.

Svarbu vaikus mokyti kalboje vartotirieveiksmius: čia, ten, toli, arti, viršuje, apačioje, aukštai, žemai, pirmyn, atgal, priekyje, už nugaros, visur ir kt.

Vardo kopijavimas

Kaip vaikai išmoksta rašyti savo vardą? Dažniausiai kopijuodami jį nuo paruoštos kortelės. Pradėję pažinti savo vardo raides, vaikai greitai susiranda savo kortelę. Mano mokinukams labai patinka medžiaginės magnetinės raidės. Vaikai noriai ieško savo vardo raidžių, jas lipdo prie magnetinės lentos. Išmokę sudėlioti savo vardą, skuba padėti draugui. Manau, kad galimybė paimti raidę į rankas ir liečiant ją pajusti, padeda vaikams greičiau įsiminti, kokia raidė kaip atrodo.

Geometrinės figūros

Skritulys (apvalus). Visiems vaikams labai patinka balionai. Smagu juos pūsti, dar smagiau su jais žaisti. Balionas yra apvalus ir neturi kampų, todėl lengvai rieda. Pripūstą balioną sukame tarp rankų taip jisdami jo apvalumą.

Keturkampis. Kiek kartų belenktume skarelę, vis tiek gausime keturkampius.

Geometrinių figūrų pavadinimus vaikai geriau įsimena tada, kai turi galimybę jas pajusti: paliesti, nupiešti, iškirpti ir t.t. Net paprastas užduotis galima susieti su figūrų pavadinimais. Pvz., iškirpk paveikslėlius ir suklijuok juos į reikiamas vietas. Iškirpus paveikslėlius pabrėžiu, kad tai keturkampiai. Paprasta užduotis gali būti daugialypė: karpymo įgūdžių stiprinimas, keturkampio sąvokos įtvirtinimas, prielinksnių vartojimas kalboje (ant, į, už, prieš, tarp, po, šalia, iš, per ir kt.).

Pastaba. Naudinga leisti vaikams užduotis atlikti skirtingose vietose. Kartais dirbame susėdę prie staliukų, kartais sutūpę ant kilimo. Karpymo užduotims atlikti didesnis iššūkis tada, kai tai darome sutūpę ant kilimo.

Naudinga mokyti vaikus įveikti visus nepatogumus. Juk ir mes, suaugusieji, ne visada galime patogiai atsisėsti, kai reikia greitai kažką užsirašyti ar pan.

Trikampis (muzikinis instrumentas) padeda per muziką pajauti ne tik ritmą, bet ir trikampio figūrą. Trys kampai, trys kraštinės. Grojame *vienas du trys, vienas du trys*.

Geometrinių figūrų pavadinimų kartojimas

Kad vaikai rega ir lytėjimu išmoktų skirti geometrines figūras, žaidžiame žaidimą su „paslapčių maišeliu“. Vaikas įkiša ranką į maišelį ir ieško kartoninės geometrinės figūros. Liesdamas nustato, kokia tai figūra ir ją pavadina. Ištraukęs figūrą iš maišelio, patikrina, ar pavadino teisingai.

Iš maišelio ištrauktas geometrines figūras galima priklijuoti ant didelio popieriaus lapo. Vaikas suranda nurodytą geometrines figūras ir nupiešia jai galvą, rankas, kojas. Pasidairome aplinkui ir randame žinomų formų daiktus savo aplinkoje.

Sąvokos *pirmas* ir *paskutinis*

Smagu žaisti su jogurto indeliais – iš jų statome bokštą. Vaikas priešais save padeda 4 vieną prie kito šonais suglaustus indelius. Pabrėžiame, kad tai pirmas aukštas. Antrame aukšte deda 3 indelius. Ant jų – du ir paskutiniame aukšte – vieną. Svarbu išsiaiškinti, kuris aukštas pirmas, kuris paskutinis. Lavinant vaikų motoriką, bokštelių statymui tikslinga panaudoti kuo daugiau indelių pirmajame aukšte. Tokiu atveju pastatomas didesnis bokštas. Indeliai lengvi, todėl bokštą smagu sugriauti pučiant.

Daiktų lyginimas

Dažnai namuose pagaminu naminių modeliną. Iš jo vaikai išspaudžia „sausainius“ (naudojame sausainių formeles). Vaikų sausainius palyginame su mano iš vakaro „iškeptu“ sausainiu, kuris papuoštas karpytais šiaudeliais. Vaikų prašau palyginti, kuo skiriasi jų sausainiai nuo mano. Išsiaiškiname, kad jų sausainiuose trūksta papuošimų. Dar minkštus sausainius vaikai papuošia karpytais šiaudeliais.

- Parengė Vilniaus lopšelio – darželio socialinė pedagogė Violeta Kisielė
- (remiantis informacija ikimokyklinukas.lt)
-